

Nimi ja miten se kirjoitetaan

Lontoossa oli keväällä neljän viikon ajan koolla ETYKin seurantaan kuulunut ns. informaatiofoorumi. Yhdysvaltain valtuuskuntaa johti melkein-Marx, merkki sekin rintamalinjojen muuttumisesta.

Yhden puheenvuoronsa melkein-Marx aloitti Peilaajan agentin läsnäollessa näin:

- Olen Leonard Marks. Sukunimeni kirjoitetaan M-a-r-k-s.

Sopulit, ankat hevokset, kalat

Tasavallan presidenttimme keksi tunnetusti verrata toimittajia sopuleihin, minkä sattuvuutta tuskin voidaan kokonaan kiistää. Matti Wiberg, lehtemme lukijoille tuttu, kutsui samaa ammattikuntaa viime vuoden Journalismin päivillä laumaksi kesyjä ankoja ja kuolleita hevosia.

Eikä siinä kaikki. Wiberg on Peilaajan agenttina myös saattanut hänen tietoonsa Columbia Journalism Review'n sen numeron, jossa Yhdysvaltain presidentinvaaleja raportoineiden journalistien liikkeitä verrattiin kalaparven liikkeisiin. Kun ensimmäinen kala kääntyy, kaikki seuraavat perässä.

Hyvä näin. Mutta vähemmän hyvää on, että sama agentti on saanut saman jutunpätjän sisään myös Helsingissä ilmestyvään sitoutumattomaan sanomalehteen. Tämä on viimeinen kerta jolloin Peilaaja käyttää kaksoisagenttien tuotoksia. Kaksoisagentit valitkoot ketä palvelevat.

Risto Veijalainen, ohoi!

Janne Seppänen on haastatellut Aamulehteen (2.7.89) yhdysvaltalaisista valokuvaajaa ja valokuvauksen teoree-

tikkaa Allan Sekulaa. Hän sanoo luulevansa, että hänen maassaan "monet ihmiset... vastustavat turhan rajusti realismia ylipäänsä".

Sekula ei liene pyrkinyt Suomeen, mutta jos hän sen tekee ulkomaalaistoimisto olkoon valpas. Aivan kaikkia mielipiteitä ei pieni maamme sentään kestä.

Pakina, miten vulgaaria

Sateisena kesäpäivänä Peilaaja luki niitä näitä, mm. Kirsti Mannisen kahden vuoden takaisen kirjallisuustieteellisen väitöskirjan "Ollista Bisquitiin, Ylioppilaslehden pakinat 1913-1968". Ilmestyttyään se ei herättänyt tiedotustutkijoiden piirissä pienintäkään kiinnostusta.

Mutta miksi tutkimus pakinoista olisi koskettanut, kun sen tutkimuskohdekaan ei satuta? Manninen toteaa tiedotustutkimuksen lyöneen kutakuinkin laimin pakinan, poikkeuksina eräät tutkielmat tyyliin "Ollin ja Sasu Punasen yhteiskuntaa käsittelevät sanomalehtipakinat 1.1.-20.6.1937". Ja oikeassahan hän on.

Minkälainen on paras tiedotustutkija? Ei kai vain sellainen, joka on vähiten kiinnostunut ihan konkreettisesti journalismista ja laiskimmin seuraa sitä?

Tieteellä yhä painoarvoa

Jokainen jolla on kyky tehdä havaintoja ja tulkintoja tietää, että tieteen arvostus meidän kulttuuripiirissämme laskee jatkuvasti. Yhä useampi kysyy tieteen painoarvon perään.

Mutta kun Peilaajan tuttava toimii asiantuntijana täytettäessä Ruotsin historian ensimmäistä journalistiikan professorin virkaa (Tukholman yliopistossa), hänelle lähetetty kahdeksan hakijan tuotanto oli pakattu kolmeen suureen laatikkoon, jotka painoivat yhteensä 45 kg.

Siivo ja rauhallinen kävelijä-Friedrich

Jännittävimpiä muoteja tämän hetken ihmistieteissä on totuuden käsitteen hylkääminen. Sille on toki etsitty ja löydetty myös perusteita esim. uudelleen keksityn Friedrich Nietschen tuotannosta.

Peilaaja ei tiedä, lukevatko ihmistieteilijät Alice Milleriä vai onko hän liian vulgaari. Jos he lukisivat esim. Millerin kirjan Kätkeyty avain, he saisivat aavistuksen siitä miltä suunnalta löytyy selitys ihaillun filosofin totuusvihalle. Naisten kasvattama ja totaalisesti alistama poika, ainoa "mies" asumassa isoäidin, kahden tätinsä, äidin ja sisaren kanssa.

"Kun rankkasade yllätti pojan matkalla koulusta kotiin, tämä ei suinkaan kiirehtinyt askeleitaan vaan käve-

li edelleen hitaasti ja määrätietoisesti eteenpäin. Selitykseksi poika sanoi, että "koulusta lähtiessä oppilaan on käveltävä siivosti ja rauhallisesti kotiin – niin säännöt määräävät". Tämä on Milleriä.

Ilmaisesti Friedrichillä oli jokin aavistus siitä, että jos hän joskus tiedostaisi totuuden omasta lapsuudestaan, tämä totuus uhkaisi luhistaa hänet. Parempi yrittää filosofoida totuuden käsite romukoppaan.

Sisyfoksen työtähän totuuden käsitteen viralta paneeminen pohjimmitaan on, mutta tuolla siivolla ja rauhallisella kävelijä-Friedrichillä ei liene ollut psyykkistä vaihtoehtoa.

Ne Suuret Kertomukset

Ei voi olla ihmistieteilijä, ellei muista aina silloin tällöin puhua Suurista Kertomuksista ja niiden kuolemasta.

Tanskalainen Gorm Harste jos kuka muisti sovinnaisen roolinsa NSU:n eli Pohjoismaisen kesäakatemian viime kesän istunnossa. Helsingin Sanomien selostuksen mukaan (27.7.89) uudet tarinat legitimoivat itse itsensä. "Vanhat suuret kertomukset yrittivät perustella itseään ja totuuttaan. Uusilla väitteillä ne voitiin myös kumota tai muuttaa. Mutta uudet kertomukset eivät väitä mitään. Ne puhuvat vain tulevaisuuden mahdollisuuksista, ja mahdollisuuksia vastaan ei voi kapinoida."

Vai ei! Väitejoukko jonka mukaan tulevaisuus sisältää mahdollisuudet n_1 , n_2 , n_3 jne. voidaan tietenkin yrittää kumota väittämällä, että nuo mahdollisuudet ovat erittäin huonosti perusteltuja, keskenään ristiriitaisia, erittäin epätodennäköisiä jne. Mahdollisuuksia vastaan on osa ihmiskuntaa aina kapinoinut. Jokainen joka asettuu pelon ja tuhon utopioiden suhteen edes vähän kriittiseksi tekee sitä.

Joka tapauksessa Peilaaja lähettää terveisiä Tanskaan, jonka ilmapiirissä hän aikoinaan viihtyi hyvin.

Syylinen vai syytön muka

Van Poeckelta neuvoja kysymättä Peilaaja seurasi heinäkuussa Olof Palmén murhaoikeudenkäyntiä, vieläpä jännittyneenä. Ja ärtyneenä. Suurtenkin tiedotusvälinei-

den Tukholmaan lähetetyt toimittajat käsittivät kysymyksen kuuluvan, julistaako oikeus Christer Petterssonin syylliseksi vai syyttömäksi.

Tosiasiassa tuomioistuimet eivät julista keitään syytettyjä syyttömiksi. Ne ottavat kannan siihen ja vain siihen, onko syytteen perustaksi esitetty näyttö riittävä.

Kun äänestyspäätös tuomiosta tuli julkisuuteen, asia alkoi tältä osin hieman selkiintyä, vai alkoi?

Kenties toimittajakoulutuksessa tarvittaisiin enemmän ns. substanssietoa yhteiskunnasta, olkoon se miten halveksittua tahansa.

Kasvatustieteilijän siviilirohkeus

Peilaajan käsiin osui kasvatustieteilijä Erno Lehtisen raportti Vallitsevan tiedonkäsitteen ilmeneminen koulun käytännöissä. Sen loppuluvussa hän pohtii koulun oppiainejakoa ja sen takana olevaa tiedejakoa mm. näin:

"Tieteenalojen sisäinen struktuuri on vuosisatojen, joskus vuosituhansienkin aikana muodostunut tapa jäsentää maailman teoreettista ymmärrystä. Historiallisessa mielessä perinteiset tieteenalat, joille koulun oppiaineet suurelta osin perustuvat, eivät ole sattumanvaraisesti syntyneitä, eivät arkipäivälle vieraita eivätkä käytäntöä mielivaltaisesti jaottelevia, vaan juuri erilaisista käytännöistä nousseita ja näissä käytännöissä koettuja tapoja kuvata ja yleistää todellisuuden ilmiöitä. Jos tämä perusta halutaan hylätä, pitäisi olla varsin vankkaa näyttöä kyseisten struktuurien epätarkoituksenmukaisuudesta ja jonkin vaihtoehdon paremmuudesta."

Kenen tiedotustutkijan siviilirohkeus riittäisi siihen, että hän väittäisi samaa tiedotusvälineiden osasto- ja siltäjoasta? Heittäisi röyhkeästi päin silmiä sen ajatuksen, että tuo jako ei muka olekaan mielivaltainen ja vain ihmisten tyhmyyden synnyttämä ja ylläpitämä – sen tyhmyyden josta on vapautunut ainoastaan tiedotustutkijoiden paras osa, oma pieni eliitti? Noin hullua tiedotustutkijaa Peilaaja ei tunne.

OHJEITA KIRJOITTAJILLE

Käsikirjoitukset toimitetaan **kahtena kappaleena** päätoimittajalle tai toimitussihteerille. Käsikirjoituksen ensimmäiselle sivulle on merkittävä nimen ja osoitteen lisäksi oppiarvo, virka-asema ja toimipaikka. Levykkeillä toimitettuihin juttuihin on liitettävä myös paperikopio käsikirjoituksesta. Tiedosto tallennetaan tyhjälle levykkeelle (joko 3.5" tai 5.25") ASCII muodossa.

Artikkeliosastossa julkaistaan empiirisiä, teoreettisia tai metodologisia kirjoituksia.

Katsauksia-osastossa julkaistaan esim. erittelyjä käynnissä olevasta tutkimustoiminnasta tai kiinnostavasta kirjallisuudesta, haastatteluja ja muita ajankohtaisia kirjoituksia.

Petiittiosastossa julkaistaan vaihtelevaa materiaalia keskustelupuheenvuoroista kirja-arvosteluihin ja pieniin alaa koskeviin uutisiin.

– Artikkeleihin ja katsauksiin on liitettävä korkeintaan puolen sivun mittainen abstrakti englanninkielistä yhteenvetoa varten.

Kirjoitusten ulkoasusta on huomattava:

Käsikirjoitusliuskan tulisi sisältää korkeintaan 28 riviä (II-välillä).

Kuviot ja taulukot on laadittava erilliselle paperille. Kuvioiden on oltava puhtaaksi piirrettyssä muodossa.

Lähdeviitteet sijoitetaan kirjoituksen sisään sulkeisiin siten, että ensimmäiseksi tulee kirjoittajan sukunimi, sitten kirjoituksen painovuosi ja viittauksen sivunumerot, esim. (Hemánus & Tervonen 1980, 110-115). Erilaisia selittäviä alaviitteitä on syytä välttää.

Arvosteltavista kirjoista annetaan seuraavat tiedot: kirjoittajan nimi, kirjan nimi, (julkaisusarja), painopaikka, kustantaja, painovuosi ja sivumäärä.

Lähdeluettelot liitetään kirjoituksen loppuun otsikolla kirjallisuus. Keskustelupuheenvuorojen yhteydessä ei lähdeluetteloita julkaista, vaan tarpeen vaatiessa on tiedot mainittava tekstissä. Luettelo laaditaan tekijän sukunimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Lähteestä mainitaan tekijän sukunimi (versaalilla), etunimi, teoksen nimi, painopaikka, (kustantaja) ja painovuosi, esim.: HEMÁNUS, Pertti & TERVONEN, Ilkka. Objektiiivinen joukkotiedotus. Helsinki, Otava, 1980. Aikakauslehtiartikkelista ilmoitetaan tekijän ja artikkelin nimen lisäksi julkaisun nimi, vuosikerta, ilmestymisvuosi, lehden numero ja sivunumerot, esim.: EWEN, Stuart. Massakulttuuri, narsismi ja sodan moraalialous. Tiedotustutkimus 4(1981):2, s. 37-52.